

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням Правління Професійної
асоціації корпоративного
управління

Протокол № 66 від 13.05.2016 року

ПРОФЕСІЙНА ДУМКА

ЩОДО ОБМЕЖЕНЬ У ГОЛОСУВАННІ З ПИТАНЬ НАДАННЯ ЗГОДИ НА ВЧИНЕННЯ ПРАВОЧИНІВ ІЗ ЗАІНТЕРЕСОВАНІСТЮ

З 01.05.2016 набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав інвесторів» від 07.04.2015 №289-VIII.

Зазначені зміни, зокрема, стосуються порядку прийняття рішень про надання згоди на вчинення правочину, щодо вчинення якого є заінтересованість (далі - правочин із заінтересованістю), а також визначення осіб, заінтересованих у вчиненні акціонерним товариством правочину, та умов їх голосування.

Відповідно до частини 2 статті 71 Закону України «Про акціонерні товариства» (далі – «Закон») особою, заінтересованою у вчиненні акціонерним товариством правочину, може бути будь-яка з таких осіб:

- 1) посадова особа органу акціонерного товариства або її афілійовані особи;
- 2) акціонер, який одноосібно або спільно з афілійованими особами володіє принаймні 25 відсотками акцій товариства, та його афілійовані особи (крім випадків, коли акціонер прямо або опосередковано володіє 100 відсотками акцій такого акціонерного товариства);
- 3) юридична особа, в якій будь-яка з осіб, передбачених пунктами 1 та 2 цієї частини, є посадовою особою;
- 4) інші особи, визначені статутом акціонерного товариства.

При цьому частина 3 статті 71 Закону встановлює, що особа, визначена у частині 2 статті 71, вважається заінтересованою у вчиненні акціонерним товариством правочину, якщо вона:

- 1) є стороною такого правочину або є членом виконавчого органу юридичної особи, яка є стороною правочину;
- 2) отримує винагороду за вчинення такого правочину від акціонерного товариства (посадових осіб акціонерного товариства) або від особи, яка є стороною правочину;
- 3) внаслідок такого правочину набуває майно;
- 4) бере участь у правочині як представник або посередник (крім представництва акціонерного товариства посадовими особами).

Таким чином, частиною 2 статті 71 Закону визначений загальний перелік осіб, які *можуть бути* заінтересованими у вчиненні акціонерним

товариством правочину, а частина 3 статті 71 Закону встановлює умови, за яких виникає така заінтересованість.

Виходячи з загальних умов, викладених в статті 71 Закону щодо правочинів із заінтересованістю, можна визначити, що: «правочином із заінтересованістю є правочин:

- при якому ринкова вартість майна або послуг, або сума коштів, що є предметом правочину із заінтересованістю перевищує сто мінімальних заробітних плат виходячи з розміру мінімальної заробітної плати на 1 січня поточного року
- і при цьому сторонами правочину є особи, які відповідають принаймні одному із пунктів, визначених у частині 2 статті 71 Закону, **та** принаймні одному із пунктів, визначених частиною 3 статті 71 Закону.

Частинами 6 та 8 статті 71 Закону встановлюється, що заінтересована у вчиненні правочину особа (член наглядової ради або акціонер) не має права голосу з питання вчинення такого правочину. Враховуючи вищезазначене, особа, заінтересована у вчиненні правочину, не має права голосу з питання вчинення такого правочину, якщо вона **одночасно** відповідає принаймні одному із пунктів, визначених у частині 2 статті 71 Закону, **та** принаймні одному із пунктів, визначених частиною 3 статті 71 Закону.

Таким чином, якщо особа (член наглядової ради або акціонер) не відповідає жодному з пунктів, визначених у частині 3 статті 71 Закону України «Про акціонерні товариства» вона має право приймати рішення про вчинення правочину із заінтересованістю, адже в неї відсутні умови, за яких виникає така заінтересованість.

При вчиненні правочинів із заінтересованістю важливим є визначення наявності права голосу з відповідних питань не лише для акціонерів, юридичних осіб, але й для їх афілійованих осіб.

Відповідно до пункту 1 статті 1 Закону афілійованими одна до іншої є, зокрема, юридичні особи, за умови, що одна з них здійснює контроль над іншою чи обидві перебувають під контролем третьої особи.

Згідно пункту 7 статті 1 Закону контроль – вирішальний вплив або можливість здійснення вирішального впливу на господарську діяльність суб'єкта господарювання.

Визначення афілійованості та контролю є важливим для визначення особи, яка **може бути** заінтересованою у вчиненні правочину, тобто особи, зазначеної у частині 2 статті 71 Закону.

Наявність права голосу афілійованої особи з питання про вчинення правочину із заінтересованістю визначається відповідно до частини 3 статті 71 Закону. Якщо афілійована особа **одночасно** відповідає принаймні одному із пунктів, визначених у частині 2 статті 71 Закону, **та** принаймні одному із пунктів, визначених частиною 3 статті 71 Закону, вона не має права голосу.

У зв'язку з тим, що акціонер та його афілійовані особи є різними суб'єктами правовідносин і не відповідають за зобов'язаннями один одного, вони не повинні розглядатися як один суб'єкт господарювання і наявність права голосу з питання щодо вчинення правочинів із заінтересованістю визначається окремо для кожного з них.

***Приклад:** Якщо акціонерне товариство вчиняє правочин з іншим товариством, а акціонером, що володіє понад 25 відсотків акцій кожного із товариств, є одна й та сама особа або його афілійована особа, то такий правочин буде правочином із заінтересованістю, тому що він **одночасно** відповідає одному із пунктів, визначених у **частині 2** (стосується акціонерів товариств – пункт 2 зазначеної частини) та у **частині 3** (стосується акціонерних товариств, які є сторонами такого правочину – пункт 1 зазначеної частини) статті 71 Закону. Але акціонер, що володіє понад 25 відсотків акцій кожного із товариств або його афілійована особа, буде мати право голосу на загальних зборах, оскільки він не відповідає жодному пункту у частині 3 статті 71 Закону (він не є стороною правочину або членом її виконавчого органу, не отримує винагороду за вчинення правочину; не набуває майно і не бере участь у правочині як представник або посередник), не зважаючи на те, що він відповідає вимогам п. 2 частини 2 статті 71 Закону.*

Аналогічна ситуація і з прийняттям рішення членами НР: якщо член НР – фізична особа не відповідає вимогам жодного пункту частини 3 статті 71 Закону, то він має право голосу на засіданні НР, на якому розглядається питання, щодо вчинення правочину із заінтересованістю.

Голова Правового комітету ПАКУ

Є.О.Петрик